

Akademia Muzyczna w Krakowie
Dziekan Wydziału Instrumentalnego
wpłynęło dnia 2017 - 11 - 20

nr mgr Małgorzata Krowicka

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Michała Wierby, sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie – sztuki muzyczne w dyscyplinie artystycznej – instrumentalistyka, wszczętym przez Radę Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie.

Zleceniodawca opinii

Akademia Muzyczna w Krakowie -Wydział Instrumentalny, zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego w sprawie wszczęcia, na wniosek Pana mgr Michała Wierby przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Zgodnie z wymogami art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. oraz par. 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 15 stycznia 2004 r. mgr Michał Wierba przedstawił pracę doktorską: " *Koncepcja improwizowanej formy i jej wpływ na kreowanie indywidualnego stylu wykonawczego*", oraz dzieło artystyczne nagrane na płycie CD audio pt. "Michał Wierba Body Language", zawierające następujące utwory :

1. **Wiosna** -M. Wierba
2. **Riddlemaster**-M. Wierba
3. **Saint James Infirmary**- traditional
4. **Sno' Peas** -Phil Markowitz
5. **GAIA**- M. Wierba
6. **It's Always Night(Or We woudn't Need Light)**-M. Wierba
7. **Sirabhorn** -Pat Metheny
8. **Summeritme**- Geoge Gershwin
9. **I Can Make The World Dance** -M. Wierba

Dzieło artystyczne zostało zarejestrowane *live* w Studio Polskiego radia im. Agnieszki Osieckiej w dniu 14 czerwca 2015 roku przez następujących wykonawców;

- Michał Wierba -fortepian
- Maciej Sikala- saksofony, tenorowy i sopranowy
- Jakub Dworak- kontrabas
- Arek Skolik- perkusja
- Bogusz Wekka-instrumenty perkusyjne

Informacje o doktorancie:

Michał Wierba urodził się 13 lutego 1986 r. w Krakowie w rodzinie inteligenckiej. W wieku 11 lat podjął naukę w Szkole Muzycznej im. M. Karłowicza w Krakowie. W tejże szkole uczęszczał na zajęcia jazzowe, prowadzone przez św. pamięci Andrzeja Cudzicha, gdzie zafascynował go fenomen muzyki jazzowej. W roku 2006 M. Wierba rozpoczął studia na

Wydziale Jazzu Akademii Muzycznej w Katowicach w klasie fortepianu prof. Wojciecha Niedzieli. Studia ukończył z oceną celującą w 2011 roku.

Już w trakcie studiów M. Wierba współpracował z Piotrem Schmidtem tworząc zespół "*Wierba & Schmidt Quintet*." Grupa ta zdobyła wiele nagród i wyróżnień na konkursach w Polsce i Europie. Poza działalnością koncertową Wierba pracuje jako pedagog prowadząc warsztaty, czy uczestnicząc w projektach edukacyjnych. W latach 2010-2015 pracuje jako akompaniator w Akademii Muzycznej w Katowicach. Lata 2011-2014 to praca w Szkole Jazzowej w Rybniku, aktualnie pracuje w Szkole Muzycznej w Rożnowie.

Ocena osiągnięć artystycznych (art. 16, § 12 pkt.2 ust.3)

Pan mgr Michał Wierba prowadził ożywioną i wszechstronną działalność, obejmującą możliwie zróżnicowane formy wypowiedzi artystycznej, na polu muzyki jazzowej, popularnej, teatralnej zarówno jako pianista jak i kompozytor. Przedstawiona bogata dokumentacja daje pełne wyobrażenie o bardzo intensywnej działalności koncertowej, kompozytorskiej doktoranta, których osiągnięcia zostały oceniane wysoko na konkursach krajowych i międzynarodowych.

Podstawową formacją służącą ekspresji artystycznej i formowaniu pomysłów kompozytorskich były zespoły, *Michał Wierba Quartet, Michał Wierba Trio, czy Wierba & Schmidt Quintet*. Doktorant współpracuje również jako sideman z zespołami: *Przemysław Strączek International Group, Mag BALAY, KAROLINA Śleziak Band, OLD SWING CAFE*. Michał Wierba jest niezwykle elastycznym stylistycznie muzykiem podejmującym zadania artystyczne wykraczające poza stylistykę jazzową. Wszystkie te aktywności cechuje dbałość o jakość artystyczną. Celem tej zróżnicowanej stylistycznie aktywności było zdobywanie doświadczeń i doskonalenie warsztatu pianistyczno-kompozytorskiego. W tym obszarze działalności doktoranta wymienię niezwykle cenną współpracę z Orkiestrą Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Dolnośląskiej we Wrocławiu, Śląską Orkiestrą Kameralną. Wierba nie stroni także od pracy z przedstawicielami polskiej piosenki jak dokumentowana współpraca ze św.p. Zbigniewem Wodeckim.

Doktorant w dokumentacji wyszczególnia wybrane koncerty w latach 2003-2014. Są to koncerty w filharmoniach, domach kultury, klubach jazzowych, kościołach, scenach plenerowych. Chcę podkreślić zróżnicowanie stylistyczne tych koncertów, koncerty z artystami i zróżnicowanych obsadach od kameralnych zespołów jazzowych, po orkiestry symfoniczne i zespoły wokalne. Doktorant w dokumentacji wykazuje ponad 100 pozycji, co jest imponującą ilością z zachowaniem dbałości doktoranta o najwyższą jakość wykonania. Niewątpliwie dorobek artystyczny Michała Wierby i jego artystyczna jakość spełnia wymagania stawiane doktorantom w przewodach artystycznych.

Michał Wierba jest laureatem nagród wielu konkursów i festiwali. Wymienię tylko te najbardziej prestiżowe :-2008r. **III Nagroda** indywidualna na festiwalu Jazz nad Odrą we Wrocławiu

-2008r. - **Grand Prix** dla Michał Wierba Quintet podczas Bielskiej Zadymki jazzowej w Bielsko-Białej-2010r., **II Nagroda** zespołu "Wierba & Schmidt" na festiwalu Jazz Hoeilaart w Holandii

- 2010r. **Grand Prix** oraz **Nagroda Publiczności** zespołu "Wierba & Schmidt" na festiwalu International Jazz Festival of Getxoko w Hiszpanii

Reasumując doktorant Michał Wierba posiada znaczny, dorobek artystyczny, ugruntowaną artystycznie pozycję w środowisku muzyków jazzowych;

- ponad 100 koncertów w kraju i zagranicą
- dyskografię obejmującą 6 płyt autorskich, oraz 5 CD jako muzyk sesyjny
- udział w wielu festiwalach muzyki jazzowej
- jest laureatem konkursów muzycznych, festiwali
- song-writer* muzyki jazzowej, teatralnej

Ocena dzieła artystycznego.

Dzieło artystyczne zostało przedstawione w formie zapisu cyfrowego na płycie CD. Wykonawcy: Michał Wierba- fortepian, Maciej Sikala- saksofony, tenorowy i sopranowy, Jakub Dworak- kontrabas, Arek Skolik-perkusja, Bogusz Wekka- instrumenty perkusyjne.

Pierwszym utworem dzieła artystycznego jest kompozycja "**WIOSNA**" Michała Wierby w obsadzie trio jazzowe plus instrumenty perkusyjne. Utwór o typowej budowie formalnej A AB A posiada 32 takty, oryginalnie utrzymany jest w konwencji w *jazz waltz*. Ekspozycję tematu prowadzi fortepian, poprzedzony perkusyjną introdukcją. Temat *Wiosny* posiada wokalny charakter melodyki, który umiejętnie prowadzi prawą ręką pianista. W kontraście do lirycznej melodii, harmonika utworu jest intensywnie synkopowana, co w sumie daje efekt ciekawie brzmiącej jazzowej faktury fortepianowej. Po ekspozycji tematu pianista koncentruje się na realizacji założeń koncepcji sola transgresywnego. Stopniowo przechodząc- od wokalnemu prowadzenia improwizacji, poprzez linearnie zagęszczanie przebiegu melodycznego, pianista osiąga fakturalną kulminację w utworze, panując nad formą i emocjami. Pianista przez zmiany rejestrów brzmieniowych w narracji melodycznej znakomicie kontrastuje przebieg utworu pod względem sonorystycznym. Kulminację osiąga poprzez wykonanie melodii tematu w lewej ręce, przy ostinatowym akompaniamencie prawej ręki. Wykonanie utworu jest przykładem praktycznego zastosowania koncepcji sola transgresywnego, panowania nad formą, fakturą, artikulacją, oraz nawiązywania w partii improwizowanej do motywów tematu.

Kolejnym utworem zawartym na płycie CD jest kompozycja doktoranta, pt. "**Riddlemaster**". Kompozycja o dość skomplikowanej, niespójnej formie. W trakcie utworu pojawiają się nowe elementy- tak jak sekwencje improwizacji fortepianu i perkusji. Pianista nie utrzymuje dyscypliny dynamicznej akompaniując schematyczną figuracją harmoniczną lirycznemu tematowi, realizowanemu *arco* przez kontrabas i "przykrywa" dynamicznie kantylenę. W utworze jedynie kontrabas improwizuje na planie harmonicznym zaprezentowanym w ekspozycji. Pozostałe improwizacje przebiegają na dokomponowanych sekwencjach. Improwizacja fortepianu skonstruowana jest na zapętłonej 4-taktowej sekwencji harmonicznnej (Am9, Fis7 add4, Fmaj.7, Fis7 add.4), gdzie improwizacja modalna opiera się na nast. skalach: E- eolska, E- lidyjska, E- frygijska, E- lidyjska. Na podobnej zasadzie osadzone jest solo perkusji, która zagęszcza 8-taktowy motyw melodyczny. Jedynym elementem spajającym te trzy odrębne sekwencje utworu jest łącznik. Pianista w partii improwizowanej stara się wywiązać z koncepcji transgresywnego sola, lecz udaje się to w praktyce w niewielkim stopniu. Kompozycyjnie utwór zbyt kojarzy mi się z twórczością Ernst Bjorn Svenson Trio.

Utwór **Gaia** utrzymany w metrum 4/4 i ostinatowej pulsacji szesnastkowej. Forma utworu to -AABAC. Część A oparta na nucie pedałowej kontrastuje pod względem dynamiki i faktury z częścią B. Kulminacją utworu jest ekspresyjna część C oparta na intensywnie synkopowanym rytmie, wyzwolonym z parzystych 4-taktowych fraz. W utworze tym pianista w pełnym wymiarze eksponuje swoją stylistyczną dojrzałość, oraz techniczną wirtuozerię. Celowo, konsekwentnie i świadomie realizuje swoje założenia z pracy doktorskiej odnośnie sola transgresywnego, znakomicie budując emocjonalnie, fakturalnie, dynamicznie kulminację partii solowej. Użycie w utworze saksofonu tenorowego dodaje *Gaii* jeszcze *fusionowej* ekspresji.

Kompozycja Wierby **It's Always Night** dowodzi jego wnikliwej znajomości jazzowej literatury, w tym przypadku z okresu Hard Bopu. Zawarty w kompozycji *It's Always Night* 3-taktowy cytat ze standardu Oleo Sonny Rollinsa, dowodzi poczucia humoru artysty. Kulminacją transgresywnego sola w tym utworze są zagęszczane faktury akordowe, intensywnie rytmizowane, a w dalszym przebiegu improwizacji atonalne przebiegi *outside*. Brzmi to bardzo nowocześnie i dojrzałe pod względem artystycznym. Linearne frazy improwizacyjne Wierby, to nie tylko

wirtuozowski popis, ale przede wszystkim jakoś melodycznej narracji. Wierba, to znakomity technicznie pianista z perfekcyjnie opanowanym warsztatem jazzowego pianisty.

Następna kompozycja Wierby *I Can Make The World Dance* ukazuje we wstępie utworu wrażliwego barwowo artystę. Dwuminutowy wstęp preparacji fortepianu polega na pobudzaniu i tłumieniu strun palcami, a w dalszym przebiegu wstępu artysta proponuje wirtuozowskie sekwencje *accelerando* z wykorzystaniem kontrastowych rejestrów fortepianu: najwyższego i subarycznego. Wstęp perfekcyjny pod względem brzmienia, kontrastu, faktury, artykulacji, emocji. Sam temat radosny i ekspresyjny adekwatny do tytułu utworu. Pianista w swoim wirtuozowskim solo fortepianowym daje upust swojej energii i wyobraźni muzycznej. Chcę podkreślić nienaganna, właściwą artykulację pianisty stosowaną w tym utworze.

Pozostałe utwory, nie będące kompozycjami Wierby ugruntowują moje absolutne przekonanie, o znakomitej znajomości literatury jazzowej, opanowaniu warsztatu pianisty jazzowego, a także stosowaniu faktur pianistycznych właściwych dla stylistyki aktualnie granego utworu. Michał Wierba w swojej przewrotnej, radosnej interpretacji rzewnej, tradycyjnej melodii, *Saint James Infirmary* grywanej na pogrzebach Afroamerykanów dowodzi znakomitego opanowania stylu *New Orlean Jazz*. Duszę romantyka Wierba prezentuje w utworach Pata Methenego- *Sno' Paes i Sirabhorn*. Operuje tutaj liryczną frazą, miękkim, ciepłym dźwiękiem. W obydwu *methenowskich* utworach udaje się Wierbie przeprowadzić ekspresyjnie formę utworów tak, by poprowadzić ekspresyjnie utwór od *pp* do rozbudowanej dynamicznie kulminacji w dynamice *ff*, a następnie powrócić do punktu wyjścia. Michał Wierba jest muzykiem i artystą poszukującym nowych inspirujących pomysłów, "nieznanych światów dźwiękowych", jest chłonny odkrywania "nieznanego", to niezwykle cenna cecha u młodego pianisty.

Ocena rozprawy teoretycznej.

Dysertacja doktorska Michała Wierby pt. *"Koncepcja improwizowanej formy i jej wpływ na kreowanie indywidualnego stylu wykonawczego"*, jest podzielona na rozdziały. Spis treści pracy wyodrębnia nast. elementy : "Streszczenie", Rozdział I, " *Innowacje formalne Keitha Jarreta i Herbiego Hancocka*", Rozdział II, " *Koncepcja improwizowanej formy*", Rozdział III, " *Analiza dzieła artystycznego*", Rozdział IV, " *Kreowanie indywidualnego stylu*", Bibliografia, Anksy. Praca składa się z 146 stron. Do pracy dołączone jest płyta CD: z zapisem audio dzieła artystycznego.

W rozdziale I " *Innowacje formalne Keitha Jarreta i Herbiego Hancocka*", autor zafascynowany pianistyką dwóch genialnych jazzmanów poddaje analizie ich sola, które Herbie Hancock określa jako „transgresywne”. Według Hancocka polega ono na przełamaniu konwencjonalnie pojętej formy utworu- rozumianej jako wypełnianie przebiegu harmonicznego tematu akordowymi i skalowymi przebiegami- oraz potraktowaniu partii solowej jako osobnej części utworu, swego rodzaju „kompozycji wewnątrz kompozycji”. Autor poddaje analizie- ilustrowanej tekstem nutowym- poszczególne „pod-style” koncepcji transgresywnego sola Herbiego jak: pod-styl akordowy, linearny, wokalny, wirtuozowski, polirytmiczny. Na przykładzie sola Hancocka w utworze *Autum Leaves*- zarejestrowanego w 1963 r. na płycie *Miles in Europe* Kwintetu Milesa Davisa- autor dokonuje dogłębnej analizy sześciu solowych chorusów Herbiego, co bardzo przystępnie przybliży czytelnikowi logikę dążenia do transgresji, czyli przekroczenia, złamania podstawowej formy chorusu i zbudowania na jego bazie nowej sekwencji o precyzyjnie określonych punktach kulminacyjnych.

W Rozdziale II, " *Koncepcja improwizowanej formy*" autor definiuje, syntetyzuje i wymienia koncepcje pozwalające na dokonanie ingerencji w strukturę formalną poprzez transgresywną improwizację. W rozdziale tym autor analizuje i przedstawia koncepcje teoretyczne : Pod-stylów, Koncepcje sola transgresywnego, Koncepcje zmiennej formy oraz Koncepcje rozszerzonego pola tonalnego. Autor przedstawia i formułuje założenia koncepcyjnie bardzo spójnie i logicznie, co pozwala czytelnikowi na bezbłędne zrozumienie istoty poruszanego problemu.

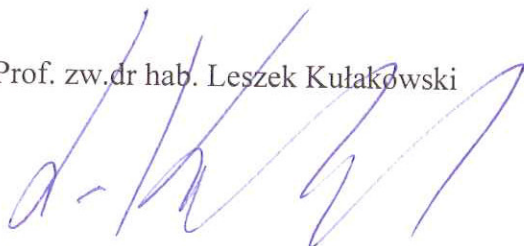
Szczególnie użyteczny przyszłym adeptom jazzowej pianistyki jest rozdział III *"Analiza dzieła muzycznego"*, w którym autor poddaje analizie teoretycznej poszczególne utwory dzieła artystycznego ze szczególnym naciskiem na ekspozycję podjętej problematyki *„sola transgrecznego”*. Rozważania teoretyczne autor ilustruje w podrozdziale 3.3. *„Zastosowanie koncepcji sola transgrecznego w dziele artystycznym”* przykładami nutowymi dotyczącymi poszczególnych utworów dzieła artystycznego. Nieco lakonicznie autor potraktował problem kreowania indywidualnego stylu wykonawczego w rozdziale IV. Myślę, że problematyka *„koncepcji rozszerzonego pola tonalnego”* wymaga szeszego doprecyzowania koncepcji przykładami nutowymi struktur harmonicznych mieszczących się w omawianym *„polu tonalnym”*.

Brak jest w pracy *"Zakończenia"*, w którym autor mógłby podsumować swoje koncepcje, analizy formalne i wyciągnąć wnioski z podjętych badań. Bibliografia zawiera 20 pozycji zwartych, głównie autorów amerykańskich i anglojęzycznych.

KONKLUZJA

Praca doktorska Pana mgr Michała Wierby jest świadectwem ogromnego zaangażowania, artystycznej wizji, twórczej pasji w kształt współczesnej jazzowej pianistyki i jest znaczącym wkładem w dalszy jej rozwój. Podjęta koncepcja „sola transgrecznego” wymaga w Polsce szerszej ekspozycji, co dysertacja Pana Michała Wierby niewątpliwie czyni. Stwierdzam, iż Doktorant w swojej pracy zaprezentował rzetelną wiedzę, zbudował spójną koncepcję teoretyczną i wykazał się umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Michał Wierba to artysta o ogromnym potencjale, ze znakomitym, wirtuozowskim warsztatem pianistycznym, absolutną znajomością jazzowej literatury i jazzowych stylistyk, to również kompozytor operujący formą, fakturą, harmoniką, skalami modalnymi w obranej przez siebie stylistyce. Wierba jednak jako song-writer, nie wypracował jeszcze indywidualnego języka, asymiluje On uznane wzorce na potrzeby swoich muzycznych pomysłów. Dysertacja Michała Wierby stanowi znaczący wkład w dziedzinę sztuk muzycznych, oraz rozwój dyscypliny artystycznej – instrumentalistka, a zatem spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku. Stawiam wniosek o jej przyjęcie .

Prof. zw.dr hab. Leszek Kułakowski

Gdańsk 21 X 2017r.